

MÉS DE CINQ-CENTS QUERELLANTS

La ultradreta contra els Joglars

L'estrena a València, la temporada passada, del muntatge «Teledium», dels Joglars, motivà amenaces i atemptats, juntament amb una querella contra la companyia i la gerència del teatre on es representava. Per presumptes blasfèmies i sacrilegis.

Clàudia Puig

El passat 9 de gener s'estrenà a València, al teatre que du aquest mateix nom, la comèdia *Teledium*, del grup Els Joglars. Ja el mateix dia, un individu anomenat Ramón Ortiz-Bau Escanell trencà els vidres de la porta d'entrada de la sala, fet pel qual seria condemnat, poc temps després, a una pena de cinc dies d'arrest i a indemnitzar els propietaris del «València», la societat Studio.

Les representacions de *Teledium*, si bé amb protecció policial i amb constants amenaces anònimes a la gerència de la sala, es desenvoluparen amb normalitat, enmig d'una constant aflluència de públic, atret tant per la fama i per la qualitat internacionalment reconeguda dels Joglars, com per l'artificial «escàndol» que envoltà, des del començament de les representacions en altres zones de l'estat, el nom de l'obra.

El dia 2 de febrer, un conegut advocat de València, lletrat de Banco Atlántico, Carlos Verdú Moscardó, presentà una querella davant el jutjat de guàrdia contra la companyia catalana i el gerent del teatre, Vicent Vergara, per presumptes blasfèmies i sacrilegis comesos durant la representació, a la qual assistí aquella mateixa nit acompanyat d'un notari, que alçà acta sobre diversos diàlegs i situacions de la comèdia. Cinc-centes persones més s'hi afegirien després, el dia 6 de febrer.

El 12 de febrer, setze persones més s'afegirien a la querella. De fet, la presentació d'aquesta, tramitada pel fill del primer querellant, Carlos Verdú Sancho, també advocat i ex-cap de llista del desaparegut partit Fuerza

Nueva en les eleccions de 1982, no fou cap cosa excepcional.

Teledium arrossegava ja d'altres denúncies i querelles, totes pels mateixos motius, que s'havien anat presentant en diverses ciutats espanyoles. Aquesta de València, però, fou l'única que no ha estat arxivada, si més no fins ara, en algun calaix dels jutjats. El jove jutge Guillermo Forteza, titular del Jutjat d'Instrucció número 14 de València, dictà, el 16 de maig de 1985, acte de processament contra els integrants del grup Els Joglars i contra Vicent Vergara.

Forteza considerà alguns diàlegs de l'obra com «accions amb clara i evident intenció de menysprear i profanar els rites i les cerimònies propis de la religió catòlica». Els presumptes delictes imputats als processats són de blasfèmia (fins aleshores molta gent havia pensat que això era només

un pecat, no un delictes) i «contra la llibertat de consciència». Vicent Vergara, com a gerent del Teatre València, és responsable d'un presumpte delictes de «col·laboració», ja que autoritzà que en els seus locals es representàs *Teledium*, coneixent-ne, per la difusió de l'obra, el contingut concret, segons l'acta de processament.

Albert Boadella, director de la companyia, s'assabentà del seu processament tres dies després, per una trucada de la premsa. Tant ell com els altres actors i el mateix Vergara eren, i continuen en aquests moments, en llibertat provisional, sota fiança de deu milions de pessetes entre tots. Albert Boadella explicà a la premsa, durant aquells dies, que considerava el seu processament «un afer polític», destinat a aconseguir que els artistes i intel·lectuals «s'estrenyin el cinturó de l'autocensura». Boadella

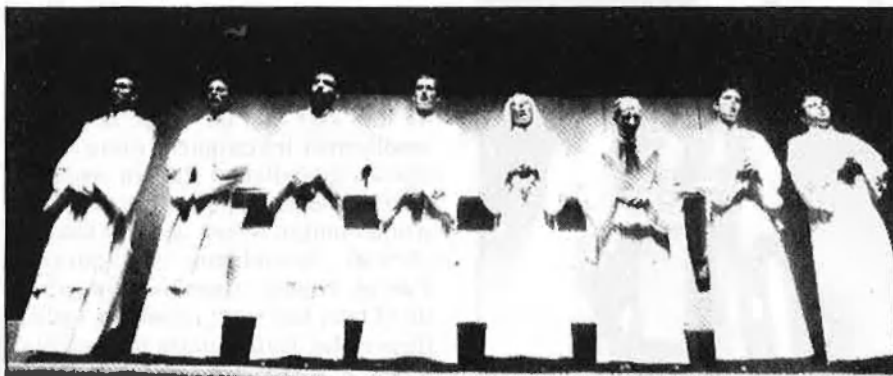
recordà en una entrevista a un diari de Madrid que «l'Església ja havia condemnat oficialment la representació del *Teledium*, i ara ens porten davant del poder civil. Només ens cal saber si el poder civil continua sent el braç secular del poder religiós. Confiam que no serà així».

El jutge Forteza reconeixeria, el 23 de maig, que no havia vist el ja famós *Teledium*, en el qual aprecià, tanmateix, una «evident i manifestada intenció d'ultratjar, profanar i ofendre

però, absolut per Jutjat de Districte número 2 de la ciutat. El seu defensor fou, casualment, el mateix advocat que interposà querella contra Els Joglars, Carlos Verdú Sancho.

Mentrestant, la solidaritat amb els processats es féu palesa en quasi tots els àmbits culturals catalans i de l'Estat espanyol. El Congrés Internacional de Teatre, celebrat en el mes de maig a Barcelona, va concloure amb una crida a la defensa del grup Els Joglars, amb els quals expressà la so-

de glòria cultural quan la premsa publicà una nota de règim intern policial en què Els Joglars eren definits com «grupo de *extrafalarios callejeros*». El delegat del govern al País Valencià, Eugenio Burriel, anuncià immediatament l'obertura d'una investigació sobre les responsabilitats derivades de la redacció d'aquella nota, «que sembla incórrer en parcialitat i fins i tot, en menyspreu de la dignitat de les persones interessades». La investigació, però,

Tres escenes del muntatge «*Teledium*», «blasfem» i «sacríleg».

els aspectes i les creences més rellevants i transcendents dels qui professen la religió catòlica».

Vicent Vergara, pel seu costat, anuncià el mateix dia que el seu advocat defensor, Francesc Soler Crespo, demanaria la compareixença com a testimoni en el juí del president de la Generalitat, Joan Lerma, el president de la Diputació, Antoni Asunción, un parell de consellers i diversos càrrecs polítics importants, com el senador Cucó, tots els quals havien assistit a l'estrena de *Teledium* a València. D'altra banda, els processats anunciaren també la presentació d'un recurs contra el procés, que ja s'ha presentat, si bé sense èxit.

Francisco Javier Maestro Cano, acusat d'haver llançat bosses de fem a l'interior del teatre València durant una representació de *Teledium*, fou,

lidaritat dels participants, que qualificaren el processament com un atemptat a la llibertat d'expressió:

L'Ajuntament de València, que subvencionà l'activitat del Teatre València amb un milió de pessetes durant la passada temporada, anuncià immediatament que estava disposat a comparèixer com a testimoni de la defensa, «si així ho creuen convenient els advocats dels processats». Una divertida nota de premsa municipal comentava que l'escrit del Jutjat d'Instrucció número 14 a l'Ajuntament demanant informació sobre *Teledium* era plagat de faltes d'ortografia. La mateixa nota de l'Ajuntament esmentava l'advocat dels querellants com «el abogado ultraderechista Carlos Verdú».

Per la seua banda, la Xefatura Superior de Policia de València es cobrí

no degué ser d'urgència, perquè els resultats, més de tres mesos després, encara no es coneixen.

Un grup d'advocats valencians, entre els quals hi ha Manuel Gallent, pertanyent al Centro Democrático y Social (CDS), de Suárez, i d'altres dels més importants i reconeguts letrats de la ciutat, constituïren, en el passat mes de juliol, un comitè de suport a Els Joglars. Curiosament, J. L. Boronat, un dels dirigents del CDS, és un dels principals querellants, mentre el seu col·lega polític, Gallent, s'apunta als defensors. Coses de la vida. I més coses de la vida: després del parèntesi estiuenc, en què fins i tot descansen els qui són més papistes que el papa, podrien ser processats quinze periodistes valencians per un afer relacionat amb *Teledium*. Els processos, com feia hàbitament Albert Boadella, criden els

processos. Un article publicat a *Cartelera Turia*, titulat «Teledium, el juez y los ultraderechistas», ha estat considerat pel fiscal com sospitós de contenir expressions poc respectuoses envers el poder judicial, personificat en el jutge Forteza, que no sembla gaudir d'un excessiu sentit de l'humor.

Segons la denúncia, l'obra conté «clara intenció de profanar rites».

Un col·lectiu periodístic, sota el pseudònim «Pablo Martínez», reivindicà, davant la jutgessa del Districte número 7 de València, la responsabilitat de l'article en qüestió. Encara no se sap, a hores d'ara, si la història acabarà als tribunals o bé si restarà arxivada per sempre.

I una més, si bé no relacionada directament amb l'afer *Teledium*: un artefacte explosiu destruït, el passat 8 de setembre, el vestíbul i l'entrada del cinema Acteón, on es projectava la pel·lícula *Je vous salue, Marie*, de Jean Luc Godard. Des de l'estrena del film, més d'un mes abans, el cinema exhibidor havia rebut nombroses amenaces telefòniques, que feien referència a la condemna eclesial —i, fins i tot, papal— que pesa sobre la pel·lícula. El cinema Acteón, així com les cartelleres *Turia* i *Qué i Donde*, havien estat denunciats, pocs dies abans, per un grup de persones, per un presumpte delictes «d'incitació al delictes», denúncia que fou arxivada pel jutjat corresponent, després que els magistrats van veure la pel·lícula. □

ADVOCATS, RELIGIOSOS, MILITARS, FUNCIONARIS...

Qui són i com són

La plana major del franquisme urbà, opusdeistes locals, ultres i activistes, constitueixen l'amalgama d'individus que, ara i ací, volen constituir-se inquisició

Clàudia Puig

El caràcter de la querella presentada contra Els Joglars per més de cinc-cents ciutadans de València queda més clar que un ull de peix quan analitzem i investiguem quins i com són els querellants. Podem trobar-hi franquistes explícits i entusiastes; la plana major d'un partit feixista-clerical formalment desaparegut, Fuerza Nueva; membres integristes de l'Opus Dei local, elements radicalitzats del tradicionalisme residual; ultres i rosegaciris en general: en molts casos, totes aquestes posicions polítiques se superposen en una mateixa persona. Tot plegat, individus que, per por a la llibertat, volen exercir d'inquisidors.

Socialment, aquesta mostra tan representativa de la societat més reaccionària de València aplega 66 advocats (la majoria, adscrits al col·lectiu dretà Francisco de Vitoria), 10 religiosos, 6 militars, 30 metges i ATS, 34 ensenyants, 5 arquitectes i aparelladors, 2 periodistes, 8 llicenciats, 26 comerciants, industrials i executius, 25 estudiants, i, els restants, administratius, jubilats, i, sobretot, ames de casa. Professionals, funcionaris i una escassa presència directa de sectors de la burgesia valenciana. La indirecta, a través de les esposes d'algun membre conspicu, és més nombrosa.

Observant les adreces on resideixen, comprovarem, també, el caràcter inequívoc de classe mitjana alta dels querellants: quasi tots viuen en l'Eixample. L'absència absoluta de representants del feixisme menestral anticatalanista posa en evidència, així mateix, que són dos micromons jeràrquicament aïllats, que només convergeixen en moments molt conjunturals.

Vet ací una tria dels individus més significatius d'aquests enemics de la llibertat. Només els noms en negreta són querellants.

Ignacio Carrau Leonarte, casat, advocat, viu al carrer de Sant Valero, núm. 9, València. Franquista confés:

«Yo, políticamente, he estado siempre ligado al régimen de Franco, pertenecí al Frente de Juventudes y llegué a jefe de centuria y siempre he tenido una gran admiración por Franco y su obra política» (*Las Provincias*, 19-5-85). Per franquista va ser presentat per a diputat provincial l'any 74 per part del Col·legi d'advocats. Va exercir el càrrec durant setze mesos —era encarregat de l'àrea de servicis municipals— fins que Oltra Moltó, contundent governador civil de l'època, el va nomenar president de la Diputació. Va substituir-hi Salvador Escandell, més tard defensor del colpista Milans del Bosch.

El traspàs de poders va tenir lloc el 31 de juliol de 1975 i la cerimònia tingué un caràcter inequívoc: «Lealtad más que nunca en estos momentos en que muchos bajan el equipaje del tren para subirlo en otro distinto que creen va a venir». I molta «fidelidad a los principios fundamentales del Movimiento». No va oblidar en el seu parlament fer referència al seu avi, Pablo Carrau, que va ser president de la Diputació l'any 27. Les dictadures són propícies per a la família Carrau.

Com a president de la Diputació va viure i va entrebancar fins a l'enfít l'aparició del Consell pre-autonòmic del País Valencià: controlador dels locals i dels duros sotmeté l'autonomia incipient a un autèntic calvari. No se n'ha amagat mai: «Mire, yo voté no a la Constitución precisamente por el título VIII, porque me oponía al Estado de las Autonomias y a su Constitución» declara en la mateixa entrevista de *Las Provincias*. Sent president de la Diputació, va encapçalat una manifestació d'histèrics blaveros sobre el domicili de don Manuel Sanchis Guarner, el qual va ser insultat i vexat. Dies més tard, el professor rebia una paquet-bomba en casa.

Home de religiositat tridentina i exhibicionista —no res com una bona processó—, és pare de família nombrosa —filles al Loreto—, probable membre de l'Opus, ex-cronista ofi-